
Többnyelvű tezaurusz építése és szolgáltatása webes környezetben

---

Förhécz András, fand_lev@freemail.hu

Mészáros Tamás, meszaros@mit.bme.hu

BME Méréstechnika és Információs Rendszerek Tanszék

Áttekintés

- n DISCO projekt
  - n Támogatott eszközök
  - n Források
  - n Tezaurusz szerkezete
  - n Fogalomtárak összevonása
  - n Munkafázisok
  - n Tezaurusz bíráló rendszer
  - n Nyilvános portál
-

Probléma

- n közös munkaerőpiac az Európai Unióban
    - q sokan tanulnának, dolgoznának külföldön
  - n képességek, elvárások kommunikációja
    - q Curriculum Vitae, álláshirdetések
  - n kormányzati oldalról egységes követelmények
  - n EU kínál eszközöket (*transparency tools*)
    - q például Europass CV
  - n *de nincs egységes terminológia*
-

DISCO projekt

- n European **D**ictionary of **S**kills and **C**ompetencies
  - n Célok:
    - q közös terminológia lefektetése a szakmai képességekről és képesítésekről
    - q többnyelvű, automatikus fordítás
    - q példa alkalmazás a használatára
  - n Nyelvek (résztevő partnerek):
    - q angol, cseh, francia, litván, magyar, német
-

Támogatott eszközök

- n European transparency tools
    - q átláthatóság és átjárhatóság támogatása
    - q pl. Europass CV
  - n átfogó szaknyelvi támogatás
  - n tárgykör: szakmai készségek és képesítések
  - n környezetfüggetlen
    - q egy alkalmazás felé sem elkötelezett
  - n kísérleti alkalmazás
-

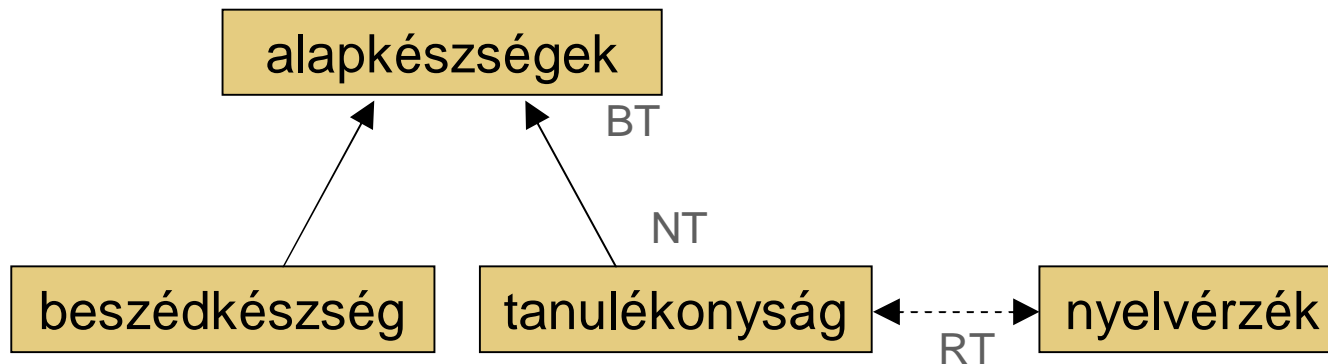

Források

- n országos adatbázisok
    - q jogi szabályozás megköveteli
  - n ISCED, 1975
    - q UNESCO, oktatás elemzésére szolgáló tanulmány
    - q kilenc átfogó szakterület
  - n Europass CV
    - q nagyobb témák, mint nyelvtudás, jogosítvány
  - n nincs szabványos osztályozás
  - n nemzetközileg nehezen összeegyeztethetők
-

Tezaurusz

- n fogalmak és szemantikus relációik leírása
- n hierarchiába rendezett fogalmak
  - q *broader term (BT)* , *narrower term (NT)*
- n kapcsolódó fogalmak: *related term (RT)*
- n szinonimák, forrás, magyarázat stb.

Összekapcsolás vagy egyesítés?

- n átfogó tezaurusz elkészítése
    - q összekapcsolás (*mapping*)
    - q egyesítés (*merging*)
  - n többnyelvűség
    - q egységes struktúra: szimmetrikus tezaurusz
    - q részleges fordítás – nem minden fordítható le
    - q eltérő rendszerezés, pl. nyomda: ipar vagy média?
  - n egységes jelölésrendszer (közös terminológia) kell
    - ž **egyesítés**
-

Elosztott fejlesztés

- n konzorcium végzi, nem lehet teljesen központosított
  - n tudásbázisok elosztott fejlesztése
    - q ontológia szerkesztők: Ontolingua, KAON
    - q komplexitás miatt nem célszerű
  - n megbízott partner végzi az egyesítést
  - n partneri véleményezés, majd javítás
    - q a véleményezéshez saját szoftvert fejlesztettünk
-

Munkafázisok

- n már létező források összegyűjtése
  - n egyesítés angol nyelven
  - n partneri véleményezés és javítás
  - n nyelvi változatok fordítása
    - q részleges fordítás
  - n kísérleti alkalmazás
- } szektoronként iterálva
-

Tezaurusz bíráló rendszer

- n importálás, változások követése
  - n áttekinthető fogalmi struktúra (hierarchia)
  - n kereshető, szűrhető tartalom
  - n minden fogalomhoz fórum tartozik
    - q bírálók megjegyzései
    - q változások automatikus bejegyzése
-

Tezaurusz bíráló rendszer

Browse hierarchy

Broader	active	Narrower																
TT1 job-related skills and competencies	TT15 arts	<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr><td style="border: 1px solid black; padding: 2px;">TT153</td><td style="border: 1px solid black; padding: 2px;">ability to read music</td></tr> <tr><td style="border: 1px solid black; padding: 2px;">TT178</td><td style="border: 1px solid black; padding: 2px;">aesthetic sensitivity</td></tr> <tr><td style="border: 1px solid black; padding: 2px;">TT180</td><td style="border: 1px solid black; padding: 2px;">creativity</td></tr> <tr><td style="border: 1px solid black; padding: 2px;">TT160</td><td style="border: 1px solid black; padding: 2px;">draftsmanship</td></tr> <tr><td style="border: 1px solid black; padding: 2px;">TT182</td><td style="border: 1px solid black; padding: 2px;">fashion sense</td></tr> <tr><td style="border: 1px solid black; padding: 2px;">TT171</td><td style="border: 1px solid black; padding: 2px;">imitative ability</td></tr> <tr><td style="border: 1px solid black; padding: 2px;">TT185</td><td style="border: 1px solid black; padding: 2px;">musical talent</td></tr> <tr><td style="border: 1px solid black; padding: 2px;">TT169</td><td style="border: 1px solid black; padding: 2px;">translation and interpretation skills</td></tr> </table>	TT153	ability to read music	TT178	aesthetic sensitivity	TT180	creativity	TT160	draftsmanship	TT182	fashion sense	TT171	imitative ability	TT185	musical talent	TT169	translation and interpretation skills
TT153	ability to read music																	
TT178	aesthetic sensitivity																	
TT180	creativity																	
TT160	draftsmanship																	
TT182	fashion sense																	
TT171	imitative ability																	
TT185	musical talent																	
TT169	translation and interpretation skills																	

Term name:

Match: any start of name exact

Reference: ▼

is code # [click to select](#)

Source:

code # [click to select](#)

Subject field:

code # [click to select](#)

Created:

-

Modified:

-

}

and
 or

Term view

TT15	arts	[draft]
Broader terms:	job-related skills and competencies	
Narrower terms:	ability to read music, draftsmanship, translation and interpretation skills, imitative ability, aesthetic sensitivity, creativity, fashion sense, musical talent	
Use for terms:	artistic interests	
Scope note:	Use for job-related skills in the area of fine arts: drawing, painting, sculpture; performing arts: music, drama, dance, circus; graphic and audio-visual arts: photography, cinematography, music production, radio and TV production, printing and publishing; design; craft skills.	
Subject field:	21-Arts	
Created:	2005-11-21	
Modified:	2005-11-29	

[post] #2 [reply] system

New 'use for' term: **artistic interests**

#1 [reply] system

Scope note changed from:

to:

Use for job-related skills in the area of fine arts: music, drama, dance, circus; graphic cinematography, music production, radio craft skills.

Created: 2005-11-21 .

Last modified: 2005-11-29.

New broader term: **job-related skills and competencies**

New narrower term: **ability to read music**

New narrower term: **draftsmanship**

New narrower term: **translation and interpretation skills**

New narrower term: **imitative ability**

DISCO Online Tool

- n adatbázis alapú webrendszer
  - n publikus web portál
    - q bármelyik nyelven bejárható a hierarchia
    - q fogalmak lefordíthatóak
    - q személyes kompetencia profil építhető
  - n webszolgáltatás
    - q Európai Unió portálok, pl. Europass CV
-

DISCO Online Tool

Home Browse Search Translate CV profiler	
Navigate this page > Sectors > Soft skills	Thesaurus language: Hungarian <input type="button" value="OK"/>
Tip: Click on a flag and see this page in that language!	<h2>Számítástechnikai ismeretek</h2>
Database Info Pilot version for "health" and "architecture". 1145 Terms 8 languages	description: Használható olyan alapvető számítástechnikai műveltségre, melyek szükségesek a legtöbb irodai munkánál, pl. szövegszerkesztés, táblázatkezelés, stb.
	synonyms: informatikatudás, számítástechnikai írástudás
	broader terms: kulcsképessegek
	narrower terms: email-használat internethasználat képesség új szoftverek elsajátítására speciális szoftverek ismerete
	related terms: számítástechnika

Köszönöm a figyelmet!
